

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2022-11-02

NR: 18

KONTAKT: Presstjänsten, tel. 08-787 02 02

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

Riksbankens företagsundersökning: Kostnaderna rusar, konjunktoren saktar in

Konjunkturläget är fortsatt bra. Men det kommer nu allt fler tecken på att efterfrågan börjar vika. Det rapporterar de svenska storföretagen i Riksbankens företagsundersökning. Företagens kostnader har fortsatt att öka och man höjer priserna både mer och oftare än normalt. Dessutom planerar man överlag att fortsätta höja priserna det kommande året.

”Vi förbereder oss för en nedgång”

Det är framförallt industriföretagen som är nöjda med konjunkturläget. Delar av handeln upplever istället att efterfrågan redan är svag eftersom inflationen har urholkat hushållens köpkraft. Inom byggindustrin är produktionstakten fortsatt hög men orderingången för nya bostäder har bromsat in tydligt.

En klar majoritet av företagen förväntar sig att konjunkturläget kommer att försämrats det närmaste halvåret. Utvecklingen av energipriserna pekas genomgående ut som den största riskfaktorn. Men även inflations- och ränteuppgången med dess potentiella effekter på hushållens efterfrågan nämns av många. Den senaste tidens svaga utveckling av växelkursen nämns som ett stort bekymmer av handelsföretag som importerar varor.

”Vi höjer priserna hela tiden”

De senaste åren har efterfrågan varit stark och tillsammans med produktions- och leveransstörningar och en brist på viktiga insatsvaror har detta lett till snabbt stigande kostnader och högre priser. Priserna höjs nu oftare och i större steg än tidigare. Inom handeln har man exempelvis anställt extra personal för att hinna med att ändra priserna i den takt som kostnaderna ökar. Det har även blivit svårt att träffa avtal om priser för leveranser längre fram i tiden, eftersom osäkerheten om kostnaderna är stor.

”Vissa specialister är det huggsexa om”

Den väntade försvagningen av konjunktoren har ännu inte påverkat sysselsättningen. Tvärtom har efterfrågan på personer med specialistkompetenser ökat. En företagsledare beskriver situationen som närmast en huggsexa om vissa specialister. Även om lönerna för vissa grupper har ökat menar såväl företag som de parter på arbetsmarknaden som

Riksbanken intervjuat att löner utöver avtal, så kallad löneglidning, för närvarande är ett relativt litet problem jämfört med andra kostnadsökningar.

”Den svenska modellen kommer att hålla ihop. Det ligger i allas intresse”

Både företagen och arbetsmarknadsorganisationerna anser att inflationen kommer att göra den kommande avtalsrörelsen mer utmanande än på många år. Det är också svårt att säga hur långa avtalen kommer att bli. Samtidigt hyser man en stark tilltro till att förhandlingarna kommer att leda till centrala avtal som hela arbetsmarknaden kommer att följa. Citatet ”Den svenska modellen kommer att hålla ihop. Det ligger i allas intresse” är talande. Men flera faktorer som en allt större brist på arbetskraft, högre löner i konkurrerande länder och företagets förhållandevis goda lönsamhet talar för högre generella lönekrav än i de senaste årens avtalsrörelser.

OM FÖRETAGSUNDERSÖKNINGEN

Riksbanken intervjuar regelbundet Sveriges största företag inom industri-, bygg-, handels- och delar av tjänstesektorerna. Representanter för 39 företag och nio arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, intervjuades via besök/telefon/webbaserade tjänster under perioden 20-30 september 2022. Resultatet av intervjuerna redovisas i Riksbankens företagsundersökning. Citaten ovan kommer från intervjuerna.